

Voorstel aan de gemeenteraad

Plan van Aanpak programma Wervengebied

Beleidsveld	Openbare Ruimte
Organisatieonderdeel	Stadsbedrijven, VTH, Ruimte
Opsteller	Eelko van den Boogaard
Kenmerk	7327455 202004280900 EB
Vergaderdatum Raad	
Geheim	Nee

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad voor te besluiten:

1. Het Plan van Aanpak Wervengebied, met een samenhangende aanpak voor de wal- en kluismuren, werfkelders en weren te zwaar verkeer, vast te stellen, onder voorwaarde van een besluit over beslispunt 2 voor fase 1 en een besluit over de aanvullende dekking bij de integrale afweging van de Programmabegroting 2021 voor fase 2.
2. Het doel van het resterende budget wal- en kluismuren te verbreden naar de uitvoering van de programmatische aanpak in het Plan van Aanpak wervengebied.
3. Het college opdracht te geven een commissie van wijzen in te stellen, met als doel het college en de raad te adviseren over de rechten en plichten van eigenaren en de gemeente, de eigendomsverhoudingen en de samenwerkingsvorm van eigenaren en de gemeente in het toekomstig beheer en onderhoud van het wervengebied.

Burgemeester en wethouder van Utrecht,

De secretaris

De burgemeester,

Samenvatting

Het Plan van Aanpak Wervengebied bevat een samenhangende aanpak voor de wal- en kluismuren, werfkelders en weren te zwaar verkeer. Het bevat 3 opgaven: (1) het doorgaan met het direct nemen van maatregelen bij onveilige situaties en aantasting van erfgoed; (2) herstel van de wal- en kluismuren, in samenhang met andere elementen op de werven (3) het behoud van de werf- en weggelders en het realiseren van evenwicht tussen de belastbaarheid van kelders en belasting door gebruik (zoals verkeer).

Onderdeel van het Plan van Aanpak is een gezamenlijke aanpak met particuliere eigenaren en beheerders en een organisatie die stuurt op samenhang, zorgt voor goed omgevingsmanagement, goede communicatie en goede programmabeheersing.

Voorgesteld wordt om in verband met de verbreding van de aanpak ook de inzet van de middelen te verbreden. Dat maakt het ook mogelijk om door te kunnen gaan met de 1^e fase van de uitvoering van het Plan van Aanpak, in afwachting op de integrale afweging bij de besluitvorming over de Programmabegroting 2021

Context

Aanleiding

In mei 2019 is het herstel van de wal- en kluismuren waar mogelijk stilgelegd of getemporiseerd, omdat de planning niet werd gehaald en het herstel duurder was dan voorzien. We hebben Antea Group opdracht gegeven onderzoek te doen naar de algehele projectaanpak en de herijking uit 2017 en om een herdefiniëring gericht op zowel de financiën als op de projectaanpak. In november 2019 constateert de Antea Group in haar onderzoek dat de complexiteit van het werk stelselmatig is onderschat, het projectmanagement onvoldoende op orde is, er vanaf het begin van het project onvoldoende zicht was op de totale reikwijdte en dat verbetermaatregelen onvoldoende zijn geïmplementeerd en geëvalueerd.

Om die reden heeft het college in november 2019 besloten dat een herziening van de aanpak van het project wal- en kluismuren noodzakelijk is. Dat beperkt zich niet tot de wal en kluismuren, maar betreft de werven als geheel en alles dat daar invloed op heeft.

Beoogd effect

Utrecht heeft een historische binnenstad waarin de grachten met de aansluitende werven en werfkelders beeldbepalend zijn. Nergens op de wereld zijn grachten met hun werven te vinden zoals in Utrecht. Ze zijn onderdeel van een ingenieus middeleeuws havencomplex van werven en werfkelders die onder de straat door in verbinding staan met grote opslagkelders van de grachtenpanden. De eerste kelders zijn rond 1150 gebouwd. Met dit Plan van Aanpak werken we aan de instandhouding van dit rijksmonument en belangrijke erfgoed voor toekomstige generaties. Er vindt een verkenning plaats naar de wenselijkheid en haalbaarheid van het laten opnemen van het wervengebied op de Werelderfgoedlijst van UNESCO.

Eerdere besluitvorming en informatievoorziening aan de raad

- Raadsbrief van [15-5-2017](#) over Herijking wal- en kluismuren en voortgangsrapportage
- Raadsbrief van [28-11-2019](#) over Rapportage over het onderzoek wal- en kluismuren van de Antea Group.
- Raadsbrief van [19-12-2019](#) Met brondocumenten waaronder diverse raadsbrieven en voortgangsrapportages
- Raadsbrief van [20-12-2019](#) over Samenhangende aanpak Wal- en Kluismuren, Werfkelders en Weren te zwaar verkeer
- Commissie Stad en Ruimte van [30-01-2020](#) over de raadsbrief van 28-11-2019
- Raadsbrief van [10-02-2020](#) hebben we u geïnformeerd over de Regeling Risicovolle Projecten

Beslispunten, Argumenten en Kanttekening/Risico's

Beslispunt	
1	Het Plan van Aanpak Wervengebied, met een samenhangende aanpak voor de wal- en kluismuren, werfkelders en weren te zwaar verkeer, vast te stellen, onder voorwaarde van een besluit over beslispunt 2 voor fase 1 en een besluit over de aanvullende dekking bij de integrale afweging van de Programmabegroting 2021 voor fase 2.
Argumenten	
1.1	<u>Met het Plan van Aanpak wervengebied wordt invulling gegeven aan het rapport van Antea en het besluit tot herziening van de aanpak van het project wal- en kluismuren.</u> In november 2019 constateert de Antea Group in haar onderzoek dat de complexiteit van het werk stelselmatig is onderschat, het projectmanagement onvoldoende op orde is, er vanaf het begin van het project onvoldoende zicht was op de totale reikwijdte en dat verbetermaatregelen onvoldoende zijn geïmplementeerd en geëvalueerd. Het college heeft in november 2019 besloten tot herziening van de aanpak van het project wal- en kluismuren. Het doel van het programma Wervengebied is het behoud en beheer van het rijksmonument Stadsbinnengrachten en werven en het realiseren van de waarden: veiligheid, behoud van erfgoed en de functionaliteit van het gebied, waaronder de bereikbaarheid. Dat vereist een samenhangende programmatische aanpak, met een breder bereik dan alleen het herstel van de wal- en kluismuren. Het doel van dit Plan van Aanpak is om te komen tot een grondige herziening van het project wal- en kluismuren en een integrale aanpak voor het wervengebied. Onderdeel daarvan is een gezamenlijke aanpak met particuliere eigenaren en beheerders, daar hoort open en transparante communicatie en omgevingsmanagement bij. De aanpak en randvoorwaarden staan in dit Plan van Aanpak. Ook wordt ingegaan op de wijze van project- en risicobeheersing.
1.2	<u>Het plan voorziet in een samenhangende aanpak, gericht op veiligheid en beheer van erfgoed</u> Het programma bestaat uit drie hoofdpogaven: <i>Het doorgaan met het direct nemen van maatregelen bij onveilige situaties en aantasting van erfgoed.</i> We continueren de inzet van het interventieteam, dat in december 2019 is ingericht om besluiten te nemen en maatregelen te treffen bij situaties, waar vanwege veiligheid en het behoud van het erfgoed direct actie nodig is. Het interventieteam pakt ook vraagstukken aan waar veel complexiteit en samenhang is. Zo wordt onder meer onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van nog niet bekende kelders, naar de stabiliteit van kelders waar al lange tijd niemand binnen is geweest en naar de stabiliteit van walmuren. <i>Het herstel van de wal- en kluismuren, in samenhang met andere elementen op de werven.</i> Bij het herstel van de wal- en kluismuren is sprake van complexiteit, onzekerheden en samenhang, onder andere met werfkelders, bruggen, bomen en andere objecten in het wervengebied. In de oorspronkelijke aanpak was daarin onvoldoende voorzien. Doel is dat de aanpak van het project herstel wal- en kluismuren wordt herzien, zodat het herstel van de wal- en kluismuren uiteindelijk weer kan worden hervat en voltooid. Daarvoor moeten diverse onderzoeken worden uitgevoerd en het vraagt om goede samenwerking en afspraken met beheerders en eigenaren in het gebied. Er wordt een voorstel voor de

	herziening van het project Wal- en kluisuren gemaakt, waarvan de dekking wordt betrokken bij de Voorjaarsnota 2021. Tussentijds wordt afgewogen of en zo ja welke werkzaamheden in 2020 of 2021 kunnen worden hervat. Daarmee kunnen mogelijk stagnatiekosten en verlies van projectkennis worden voorkomen als gevolg van het stilvallen van het project na afronding van de huidige werkzaamheden aan de drie rakken in de periode juni-oktober 2020. Daarover is in het Plan van Aanpak een stappenplan met een afwegingskader opgenomen. Dit sluit aan bij ons besluit in het voorjaar van 2019 om het werk aan de wal- en kluisuren stil te leggen of te temporiseren met uitzondering van een aantal specifiek omschreven situaties, zoals het waarborgen van de veiligheid, toezeggingen aan bewoners of andere partijen en juridische verplichtingen die wij zijn aangegaan met de aannemer. <i>3. Het behoud van de werf- en weggelders en het realiseren van evenwicht tussen de belastbaarheid van kelders en belasting door gebruik (zoals verkeer).</i> Ondanks alle maatregelen rijdt er nog steeds te zwaar verkeer over de grachten. Eigenaren van werfkelders maken zich zorgen over het effect hiervan. Met de opkomst van elektrisch vervoer zal de aslast van voertuigen door de zware accu's mogelijk zelfs toenemen. Samen met eigenaren van de kelders gaat onderzoek worden gedaan naar het draagvermogen van kelders, naar oorzaken van de achteruitgang in kwaliteit en stabiliteit van kelders en naar maatregelen die nodig zijn voor beheer en onderhoud. We onderzoeken de eigendomsverhoudingen, rechten en plichten van de gemeente en keldereigenaren en de noodzaak en mogelijkheden om intensiever samen te werken in het beheer en gebruik van het wervengebied. De gemeente neemt hierin het initiatief zonder zich op voorhand financieel of juridisch te verplichten. Op basis van de uitkomsten van de eerste onderzoeken zullen al tussentijds richtinggevend keuzes worden voorgelegd, als bepaalde opties en scenario's beargumenteerd kunnen afvallen. Dat zorgt voor trechtering in de onderzoeken. Daarmee kan worden voorkomen dat meerdere en dure onderzoeken worden uitgevoerd en achteraf blijkt dat ze tevergeefs zijn uitgevoerd. De uitkomsten van deze onderzoeken worden betrokken bij de omgevingsvisie Binnenstad en het beleid voor Goederenvervoer. Om naleving van aslastregels te bevorderen nemen we op korte termijn maatregelen, waaronder continuering van de intensivering van handhaving, betere bebording en bewegwijzering, betere digitale informatievoorziening aan chauffeurs en planners en zo mogelijk het verbieden van brede en lange voertuigen in het noordoostelijk deel van de binnenstad en zo mogelijk het invoeren van een 2 ton aslastverbod op de Steenweg. Ook wordt onderzocht welke invloed het gemeentelijke wagenpark heeft op het wervengebied, waaronder de afvalinzameling. Daarnaast gaan we ver(der)gaande regelgeving en beperkingen in het (goederen)vervoernetwerk van de binnenstad en het wervengebied onderzoeken. Later dit jaar kijken we naar de maatschappelijke en economische gevolgen van het verder beperken van te zwaar verkeer in het wervengebied en anderzijds naar welke maatregelen nodig en mogelijk zijn om die gevolgen te ondervangen en te compenseren. Dit doen we eerst op hoofdlijnen, daarna indien nodig op een meer gedetailleerd niveau.
1.3	<u>Het plan voorziet in een gezamenlijke aanpak met particuliere eigenaren en beheerders en in transparante communicatie en omgevingsmanagement.</u> In het wervengebied zijn meerdere eigenaren en beheerders verantwoordelijk voor beheer en onderhoud. Dat maakt intensieve samenwerking essentieel. Met de eigenaren, beheerders en ondernemers zal, op basis van een stakeholders- en krachtenveldanalyse, de participatie- en samenwerkingsvormen verder worden uitgewerkt. Daarbij worden mogelijkheden bekeken om de samenwerking te faciliteren en financieel bij te dragen in het gezamenlijke beheer van het wervengebied. We onderzoeken de eigendomsverhoudingen, rechten en plichten van de gemeente en keldereigenaren en de noodzaak en mogelijkheden om intensiever samen te werken in het beheer en gebruik van het wervengebied. De gemeente neemt hierin het initiatief, zonder zich op voorhand financieel of juridisch te verplichten. Onderzocht wordt of de gemeente eigenaren van kelders zo nodig op grond van de Woningwet kan verplichten medewerking

	te verlenen aan het onderzoek en het herstel van een werfkelder als dat nodig is in het kader van de renovatie van een werf- of kluismuur. Ook wordt de communicatie en omgevingsstrategie per projectfase uitgewerkt. Op korte termijn wordt de informatievoorziening verder verbeterd en wordt de website aangepast. Ook gaan we een register maken van eigendommen en de fysieke staat van weg- en werfkelders, wal- en kluismuren, bruggen en waterlopen. Dit overzicht ontbreekt en is nodig voor inzicht en samenwerking in beheer en onderhoud. Onderzocht wordt hoe we deze informatie openbaar en toegankelijk kunnen maken voor eigenaren in het wervengebied, om te voorzien in specifieke informatiebehoefte en om samenwerking in het beheer en het onderhoud te faciliteren. Ook onderzoeken we of we de informatie voor een ieder openbaar en toegankelijk kunnen maken om inzicht te geven in het erfgoed onder de grond waardoor het mogelijk wordt een extra hoofdstuk toe te voegen aan het verhaal over de stad.
1.4	<u>Er wordt invulling gegeven aan integrale sturing en project- en risicobeheersing.</u> Er is een organisatie ingericht die stuurt op samenhang, zorgt voor goed omgevingsmanagement, goede communicatie en goede programmabeheersing. Met het oog op integraal en eenduidig opdrachtgeverschap ligt het bestuurlijk opdrachtgeverschap bij de wethouder Openbare Ruimte. Er is een ambtelijke opdrachtgever en een stuurgroep met de betrokken ambtelijk directeurs. De programmamanager is opdrachtgever van de projectleiders van de opgaven in het programma en van het interventieteam. Gezien de complexiteit, risico's en samenhang stellen we voor het programma wervengebied onder de nog vast te stellen Regeling Risicovolle Projecten (RRP) te laten vallen. Vooruitlopend daarop wordt op projectniveau een manager projectbeheersing en een projectcontroller aangesteld en wordt op programmaniveau een programmacontroller aangesteld. Twee keer per jaar wordt een voortgangsrapportage aan de raad gestuurd. Ook zijn wij van plan om begin 2021, voorafgaand aan besluitvorming, een externe review te laten doen op de herziening van het project wal- en kluismuren en de integrale aanpak voor het wervengebied. Bij aanvang van de uitvoering van het Plan van Aanpak wordt een risicoanalyse gemaakt. Daarin wordt onder meer gekeken naar de samenhang van de onderzoeken en de gevolgen van de uitkomsten voor vervolgonderzoeken of eventuele directe noodzakelijke maatregelen. Ook de mogelijke besluitvorming over het hervatten van werkzaamheden voor het onderhoud van de wal- en kluismuren in 2020 of 2021 waarmee stagnatiekosten kunnen worden voorkomen, wordt in deze risicoanalyse betrokken. De uitkomst zal worden opgenomen in de voortgangsrapportage. De 13^e voortgangsrapportage wal- en kluismuren is als bijlage bijgevoegd. Deze rapportage is anders van opzet dan voorgaande jaren. De rapportage gaat in op de drie rakken die nog in uitvoering zijn. Daarnaast wordt gerapporteerd over de uitvoering van de aanbevelingen van Antea en een aantal elementen uit de concept Regeling Risicovolle Projecten, waaronder het invoeren van het IPM-model. Deze voortgangsrapportage bevat nu nog alleen het project wal- en kluismuren. In de volgende rapportages is het onderdeel van de integrale voortgangsrapportage van het programma wervengebied.
1.5	<u>Een deel van het Plan van Aanpak kan, ook na verbreding van het doel, niet vanuit het project wal- en kluismuren worden gedekt.</u> Voor het Programma wervengebied heeft Antea Group geen raming gemaakt. Gelijk met het opstellen van het Plan van Aanpak is een voorlopige raming gemaakt voor 2 jaar, tot eind 2021. Een van de conclusies op basis van het rapport van de Antea Group is om voldoende de tijd te nemen om de omvang van het werk in zijn totaliteit inzichtelijk te krijgen, de strategie te bepalen en onzekerheden zoveel mogelijk te beperken. Daarvoor is onderzoek nodig naar de samenhang, het draagvermogen en de technische staat van de

	weg en werfkelders, de werkwijze rond bomen, het weren van te zwaar verkeer en de eigendomsverhoudingen. Daarnaast is personele inzet nodig voor sturing op samenhang, risicobeheersing en de verbetering van communicatie en omgevingsmanagement. Dat leidt tot de volgende kostenraming: • ca €4,6 miljoen aan personeelsinzet: programmteam, interventieteam, omgevingsmanagement, samenwerking met eigenaren, risicobeheersing, herziening wal- en kluismuren, weg en werfkelders, weren te zwaar verkeer, opzet van een register, inzet van experts • ca €4,1 miljoen aan onderzoek: o.a. technische staat van de wal- en kluismuren, inventarisatie 'wees- en spookkelders', eigendomsverhoudingen, draagvermogen van de kelders, belasting door te zwaar verkeer, bomen, samenhang tussen muren en kelders. • ca €1,5 miljoen aan uitvoeringskosten (handhaving en fysieke maatregelen weren zwaar verkeer, acties interventieteam, communicatie.) Een aantal maatregelen in het Plan van Aanpak hebben direct betrekking op de wal- en kluismuren. De kosten daarvan zijn €2,3 miljoen en kunnen worden gedekt uit het resterend budget wal- en kluismuren van €5,5 miljoen. Het onderzoek naar het weren van te zwaar verkeer kan worden gedekt uit het budget van € 0,15 miljoen uit het programma bereikbaarheid. Voorgesteld wordt het doel van het resterende budget wal- en kluismuren te verbreden, zodat de kosten van €3 miljoen voor de 1ste fase van de uitvoering van het Plan van Aanpak kunnen worden gedekt uit het resterend budget wal- en kluismuren van €5,5 miljoen. De verbreding van de programmatische aanpak in het werfgebied vraagt om een bredere inzet van middelen (zie argument 2.1) en de uitvoering van het Plan van Aanpak zal anders stagneren omdat de integrale financiële afweging dit jaar door het coronavirus een ander proces kent, waardoor besluitvorming pas plaatsvindt in november bij de Programmabegroting 2021. (zie argument 2.2) De ontbrekende dekking van €4,8 miljoen voor de 2de fase van de uitvoering van het Plan van Aanpak wordt betrokken bij de integrale afweging bij de Programmabegroting 2021.
1.6	<u>Het huidige budget is niet toereikend voor de resterende herstelwerkzaamheden van de wal- en kluismuren.</u> In de 12e voorgangsrapportage over het project wal- en kluismuren die op 10 mei 2019 aan de raad is verzonden, wordt geconcludeerd dat de beschikbare financiële middelen ondanks de herijking en de budgetbijstelling uit 2017 ontoereikend zijn om de herstelwerkzaamheden zoals voorzien te voltooien. Bij de bespreking van de uitkomsten van het Antearapport in de Commissie Stad en Ruimte van 30 januari 2020 heeft u gevraagd hoe wij willen omgaan met de bandbreedte die Antea heeft genoemd over de nog te maken kosten: €19,7 tot €32,2 miljoen. Tevens is gevraagd hoe wij willen omgaan met de risico's. Dit wordt in de financiële paragraaf van het Plan van Aanpak verder toegelicht. We stellen de raad voor in het kader van de integrale afweging bij de Programmabegroting 2021 bij de verhoging van het budget voor de wal- en kluismuren per 2021 nu uit te gaan van de ondergrens van de bandbreedte van Antea (€19,7 miljoen). Op basis van de uit te voeren herziening leggen wij u een definitieve raming voor bij de Voorjaarsnota 2021. De kosten voor de herijking van het project wal- en kluismuren die in het Plan van Aanpak worden beschreven, worden gedekt uit het budget voor het project wal- en kluismuren (€2,3 miljoen). Ons voorstel is om de kosten voor de urgente acties door het interventieteam en een deel van de kosten van het onderzoek naar de stabiliteit van de werfkelders en het effect van verkeer daarop uit dit budget te dekken (€3 miljoen). Hiervoor zal een voorstel aan de raad worden voorgelegd om het doel van de besteding van het budget te verbreden. Na verrekening met de beschikbare budgetten resteert een knelpunt van €15,2 miljoen dat we als knelpunt aanvragen bij de integrale afweging

	bij de besluitvorming van de Programmabegroting 2021.
Beslispunt	
2	Het doel van het resterende budget wal- en kluismuren te verbreden voor de uitvoering van de programmatische aanpak in het Plan van Aanpak wervengebied.
Argumenten	
2.1	<u>De verbreding van de programmatische aanpak in het wervengebied vraagt om een bredere inzet van middelen</u>
	Het doel van het programma Wervengebied is het behoud en beheer van het rijksmonument Stadsbinnengrachten en werven en het realiseren van de waarden: veiligheid, behoud van erfgoed en de functionaliteit van het gebied, waaronder de bereikbaarheid. Dat vereist een samenhangende programmatische aanpak, met een breder bereik dan alleen het herstel van de wal- en kluismuren en betreft ook de samenhang met werfkelders en het weren van te zwaar verkeer. Onderdeel daarvan is een gezamenlijke aanpak met particuliere eigenaren en beheerders in combinatie met open en transparante communicatie en omgevingsmanagement. Dat is een bredere scope dan het project wal- en kluismuren en het budget dat daarvoor beschikbaar is gesteld.
2.2	<u>De start van de 1^e fase van de uitvoering van het programma wervengebied kan niet wachten tot de besluitvorming bij de Programmabegroting 2021.</u>
	De integrale financiële afweging kent dit jaar door het coronavirus een ander proces waardoor besluitvorming pas plaatsvindt in november bij de Programmabegroting 2021. De uitvoering van het Plan van Aanpak zou daarmee stil komen te liggen. Voorgesteld om vooruitlopend op de besluitvorming bij de Programmabegroting 2021, door te gaan met de 1 ^e fase van het plan van aanpak "Programma Werven". De 1 ^e fase bestaat uit de onvermijdelijke urgente werkzaamheden die gedaan dienen te worden in het kader van de veiligheid (interventieteam) en behoud van het erfgoed en de werkzaamheden die nodig zijn om invulling te kunnen geven aan de toezegging om in het voorjaar 2021 een integrale aanpak van het wervengebied gereed te hebben. Onderdeel daarvan is ook onderzoek naar het mogelijk hervatten van werkzaamheden voor het onderhoud van de wal- en kluismuren in 2020 of 2021 waarmee stagnatiekosten kunnen worden voorkomen. Daarover is in het Plan van Aanpak een stappenplan met een afwegingskader opgenomen. Ook is onderzoek naar de stabiliteit van de werfkelders en het effect van verkeer daarop onderdeel van de 1 ^{ste} fase. De kosten van deze 1 ^e fasen kunnen worden gedekt uit het resterende beschikbare budget voor het project wal- en kluismuren. Dat kan alleen als de raad besluit tot de verbreding van de inzet van het budget.
Beslispunt	
3	Het college opdracht te geven een commissie van wijzen in te stellen met als doel het college en de raad te adviseren over de rechten en plichten van eigenaren en de gemeente, de eigendomsverhoudingen en de samenwerkingsvorm van eigenaren en de gemeente in het toekomstig beheer en onderhoud van het wervengebied.
Argumenten	
3.1	<u>De eigendomsverhoudingen, bouwkundige samenhang en verantwoordelijkheden in het herstel, beheer en gebruik van het wervengebied zijn complex en soms onduidelijk. De gemeente heeft daarin meerdere rollen en is belanghebbend.</u>

Om te komen tot integraal herstel, beheer en behoud van het wervengebied en tot goede samenwerking tussen de eigenaren en de beheerder, is het belangrijk om helderheid te hebben over eigendom en verantwoordelijkheden in het herstel, beheer en gebruik van onder meer muren, kelders, gebouwen, weg en ondergrondse infrastructuur. Daarnaast is het belangrijk om een goede (juridische) vorm te vinden waarin samenwerking tussen eigenaren in herstel, beheer en onderhoud gaat plaatsvinden. De gemeente heeft hierin verschillende rollen en belangen en kan dat niet eenzijdig bepalen. Om te zorgen dat ook de eigenaren van kelders goed worden gefaciliteerd en hun belangen goed worden meegenomen wordt een commissie van wijzen ingesteld met onder meer een onafhankelijk voorzitter, vertegenwoordigers van eigenaren en enkele nader te bepalen inhoudelijk extern deskundigen. Een voorstel tot het instellen van de commissie zal in overleg met (vertegenwoordigers van) eigenaren van weg- en werfkelders worden opgesteld.

Een eerste rapportage van bevindingen van de commissie kan dan worden betrokken bij de halfjaarlijkse voortgangsrapportage in het najaar van 2020. Er wordt al gestart met enkele voorbereidende feitelijke onderzoeken naar wettelijke bepalingen, jurisprudentie en beleid over eigendom, verantwoordelijkheden, rechten en plichten van eigenaren in herstel, beheer, onderhoud en gebruik. De commissie kan bij haar start op basis van de eerste bevindingen uit die voorbereidende feitelijke onderzoeken besluiten om vervolgonderzoek te laten doen. De adviezen van de commissie zullen worden betrokken bij de totstandkoming van het programmaplan wervengebied.

Financiën

De kosten voor de 1ste fase van de uitvoering van het programma Wervengebied worden voor € 0,15 miljoen gedekt uit het programma Bereikbaarheid, voor €2,3 miljoen en – als de raad besluit tot verbreding van het doel - voor €3 miljoen uit resterend budget wal- en kluisuren van €5,5 miljoen. De dekking voor de kosten voor de 2de fase van uitvoering van het Plan van Aanpak bedragen €4,8 miljoen en worden betrokken bij de Programmabegroting 2021

Zoals uit de tabel blijkt resteert op basis van de ondergrens van de bandbreedte zoals geformuleerd door Antea Group een knelpunt van €15,2 miljoen voor het project wal- en kluisuren. Die wordt betrokken bij de integrale afweging van de Programmabegroting 2021. De mogelijk resterende meerkosten zijn nog niet bekend, en worden op basis van het op te stellen herzieningsplan betrokken bij de Voorjaarsnota 2021.

Onderzocht wordt of een financiële bijdrage of cofinanciering door Provincie, Rijk en Europa mogelijk is en of dat mogelijk mede kan worden benut voor subsidie aan eigenaren in gezamenlijk beheer en onderhoud.

Prognose ondergrens bandbreedte in Antea rapport van nog te maken kosten	€19,7 miljoen
Raming 3 rakken in uitvoering (budget beschikbaar van 47,6)	€- 4,3 miljoen
Resterend budget (van 47,6)	€- 0,5 miljoen
Nog resterend extra budget VJN 2019	€- 5,0 miljoen
Kosten PVA en herziening wal- en kluisuren (ten laste van het resterend budget)	€2,3 miljoen
Kosten 1 ^e fase PVA Programma Werven (na raadsbesluit verbreding doel)	€3,0 miljoen
Nog ongedekte kosten WKM uitgaande van ondergrens bandbreedte Antea	€ 15,2 miljoen

Vervolg

Er wordt gestart met de acties uit het Plan van Aanpak waarvoor al dekking is en met de acties uit de 1ste fase nadat de raad heeft besloten tot verbreding van het doel van het budget wal- en kluisuren. Bij de integrale afweging van de Programmabegroting 2021 wordt de resterende dekking van het Plan van aanpak betrokken.

Een voorstel tot het instellen van de commissie van wijzen zal in overleg met (vertegenwoordigers van) eigenaren van weg- en werfkelders worden opgesteld. De raad wordt hierover in september 2020 geïnformeerd.

Participatie

We hebben een tussentijdse versie van het Plan van Aanpak eind maart jl. gedeeld met vier groepen betrokken bewoners die eigenaren zijn van kelders. Dit is zeer op prijs gesteld. Door de maatregelen in het kader van het Coronavirus hebben we dat slechts beperkt kunnen doen. Desondanks heeft het ons beter inzicht gegeven en hebben we input van eigenaren en bewoners kunnen verwerken in het Plan van Aanpak.

Onderdeel van het Plan van Aanpak is het verbeteren van samenwerking met de eigenaren en het verbeteren van communicatie en omgevingsmanagement. In het Plan van Aanpak en in de raadsbrief wordt dat nader toegelicht.

Binnenkort wordt met de eigenaren, beheerders en ondernemers een stakeholders- en krachtenveldanalyse gemaakt, op basis waarvan de participatie- en samenwerkingsvormen verder worden uitgewerkt. We onderzoeken de eigendomsverhoudingen, rechten en plichten van de gemeente en keldereigenaren en de noodzaak en mogelijkheden om intensiever samen te werken in het beheer en gebruik van het wervengebied. De gemeente neemt hierin een regierol, zonder zich op voorhand financieel of juridisch te verplichten. Onderzocht wordt of de gemeente eigenaren van kelders zo nodig op grond van de Woningwet kan verplichten medewerking te verlenen aan het onderzoek en het herstel van een werfkelder als dat nodig is in het kader van de renovatie van een werf- of kluismuur.

We onderzoeken de mogelijkheden om de samenwerking te faciliteren en financieel bij te dragen in het gezamenlijke beheer van het wervengebied. Ook wordt de communicatie en omgevingsstrategie per projectfase uitgewerkt. Op korte termijn wordt de informatievoorziening verder verbeterd en wordt de website aangepast.

Bijlagen

Bijlagen besluitvorming

- Plan van Aanpak programma wervengebied

Bijlagen informatief

- Voortgangsrapportage wal- en kluismuren